

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl. 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr. a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În România:

la dnul Carol Schuller în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Un sfat netrebnic.

(*) Foarte des se întâmplă ca cercuri politice din afară de Ungaria să pronunțe o judecată falsă asupra stărilor de aici. Nu totdeauna judecata aceasta falsă este și tendențioasă. Mai acum cinci-șase ani bărbați de stat foarte competenți din regatul României nu se puteau împăca cu pasivitatea Românilor din Transilvania și Ungaria și găseau că ea este nu numai o greșală, ci chiar una dintre cele mai mari pedeci pentru ameliorarea situației noastre. După ce România a căutat să cunoască tot mai bine stările din statul ungar, și prin urmare ajungea tot mai mult în poziție a-și face o judecată temeinică și dreaptă despre noi, în aceeași măsură se slăbia combaterea pasivității.

Astăzi auzim earăși un glas puternic contra pasivității, dar' nu dela București, ci dela Belgrad. „Srpska Zastava“, organul de frunte al marelui partid național-liberal din regatul sârbesc, se ocupă mai zilele trecute cu chestiunea naționalităților din Ungaria, și sfătuiește pe frații lor de dincolo de Sava să nu urmeze pe Români în politica de pasivitate.

„Un popor sau o naționalitate — zice numita foaie — poate să urmeze în mod rațional o politică pasivă, când sunt prospecte că abținerea sa dela viața politică poate să conturbe sau să oprească mersul regulat al administrației statului“.

„Pasivitatea numai atunci are un înțeles, când are pentru sine presupunerea și probabilitatea, că deținătorii puterii vor fi siliți mai curând sau mai târziu să cedeze, cu un cuvânt, dacă prin pasivitate se și poate ajunge ceva. În Ungaria și la naționalitățile nemaghiare lucrurile nu stau așa. Aici înainte de toate se constată în mod cert, că toate încercările pentru a stabili o înțelegere între naționalități și a le determina la un procedeu comun n'au reușit*). Afară de aceea naționalitățile diferite sunt în cercurile electorale atât de mult amestecate între sine și cu Maghiarii și Germanii, încât colegiile electorale, în care una sau alta din ele ar dispune de o mare, deservită majoritate asupra celorlalte, se pot număra pe degete. Astfel alegerile se pot îndeplini în

*) Faptele vor dovedi în curând contrarul.

Red. „Trib.“

mod legal în toate cercurile electorale și atunci, când n'ar exista între naționalități divergențe de păreri cu privire la pasivitate. Cu ocazia alegerilor ultime noi am făcut experiența, că pe când o parte a fraților noștri de dincolo de Sava au rămas pasivi, partea mai mare și mai cu influență s'a folosit de dreptul sau electoral și a votat pentru candidatul guvernului. În modul acesta fiecare guvern unguresc e în poziție a scoste din urnă pe candidații sei din șirurile naționalităților precum în realitate toți deputații sârbi, români și slovaci cu excepțiunea unui singur Român național (pe care conaționalii sei „pasivi“ l-au trimis în parlament**), sunt tot atâtea instrumente în mâna ori-cărui guvern maghiar. Dacă se ține socoteala de impregiurarea reală, că Români ar trebui să aibă conform numărului lor 50 deputați și Sârbi vreo 10, e clar, că întregul desavantaj, ce rezultă din politica pasivității și pe partea naționalităților. Dacă și până aci această politică are imprudentă, astăzi ea este impardonabilă“.

Așa trebuie să vorbească acela, care judecă politica pasivității în teorie și nu cunoaște stările terii, despre care scrie, decât din auzite.

Mai întâiu de toate politica de pasivitate n'a fost acceptată și urmată de Români de bunăvoie pentru a opri în loc prin abținerea lor mersul regulat al administrației statului.

Români transilvăneni, ce e drept au discutat dela 1865 încoace, adică după decretarea unirii prin dieta feudală din Cluj, dacă pot ei să participe la parlamentul din Pesta.

Motivele pasiviștilor transilvăneni rezultau din modul, cum s'a forțat în contra voinței Românilor și a Sașilor unirea Transilvaniei. Dar' și în mijlocul acestor discuțiuni Români transilvăneni precum și cei ungureni au trimis deputați la Pesta. Deabia la 1881, adică 16 ani după unire, s'a proclamat în toată forma principiul pasivității și și atunci numai pentru Transilvania, unde în afară de punctul de vedere al dreptului public trăgea foarte greu în cumpănă o lege electorală excepțională, care lua Românului dreptul electoral și îl da Maghiarului. Va să zică și în Transilvania mai ales impo-

**) Nici decăt. Nimeni nu ia în serios pe un om, care cu apucăturile electorale practicate de Maghiari a ajuns în parlament, unde azi e guvernamental, mâne apponyist, și poimâne kossuthist.

Red. „Trib.“

sibilitatea de a trimite deputați naționali a creat în mod firesc politica de pasivitate. Românii ungureni au participat și după 1881 la alegeri, dar' în curând s'au lovit și ei de aceea imposibilitate, căci deja în conferința națională dela 1887 se enunță și pentru Ungaria politica de pasivitate, motivată în deajuns prin calcările de legi și prin forță exercitată de deținătorii puterii. Dacă „Srpska Zastava“ nu cunoaște enunțările generalului Traian Doda (Octomvrie 1887), ultimului deputat național român ales, ele nu pot să fie necunoscute Sârbilor dincoace de Sava, în a căror apropiere imediată s'au făcut.

Eată dar', că baza pe care se pune liberalii dela Belgrad, pentru a trage concluziuni, din care să rezulte un sfat bun pentru conaționalii lor din Ungaria, e cu deservire greșită. Prin urmare atăt concluziunile, cât și sfatul nu pot să fie decât tot greșite și rele.

E adevărat, că Românii n'au putut opri în loc mersul administrației statului prin politica pasivității, dar' pentru ce n'au trimis Sârbi, care n'au proclamat până acum pasivitatea, pentru ce n'au trimis ei deputați naționali în parlamentul din Budapesta? Pentru ce n'au trimis Slovaci, care deasemenea n'au declarat pasivitatea și sunt de trei-ori atâți cât Sârbi și au comitate unde poporul slovac reprezintă 97% din populație? Nu dovedește lipsa totală a deputaților naționali din parlamentul unguresc imposibilitatea de a alege asemenea deputați?

Și dacă există de fapt această imposibilitate, ce se fac Sârbi ungureni cu statul dela Belgrad pentru a nu accepta politica pasivității a Românilor? Ea e, așa credem, acceptată de sine și de fapt, și dacă Românii, Sârbi și Slovaci n'ar avea at punct de întâlnire decât acesta, dacă ei nu s'ar pute înțelege asupra unui procedeu comun, ei s'au întâlnit și s'au înțeles de fapt asupra imposibilității de a trimite reprezentanții lor în parlament. Dacă ei vor și enunța într'un glas comun această imposibilitate, și vor reține pe alegătorii dela luptele electorale zadarnice și demoralizatoare, vor silii mai curând pe deținătorii puterii la întoarcere, decât dacă privesc în liniște și tăcând cum guvernul maghiar continuă să-și recruteze mameleucii din cercurile lor electorale.

Politica de pasivitate nu e precum concludă „Srpska Zastava“ o politică de „comoditate“, ci e o politică de necesitate, impusă prin despotismul guvernului maghiar, care tinde la desființarea și nimicirea naționalităților nemaghiare. Tocmai fiindcă ea e o politică de necesitate nu va pute forma o pedecă la unirea lor, ce are să fie stânca puternică, de care se va sfărma șovinismul și despotismul guvernanților sumeți.

Dreptatea ungurească. Chipul cum se practică justiția maghiară se caracteriză mult prin sfârșitul celor două procese ale doi locuitori din comitatul Aradului. Până ce preotul Vasile Bălan din Boroș-Ineu a fost osândit la două săptămâni temniță, pentru că a strigat „jos cu Jidanii“, apotecarul Dirhan, acuzat că a strigat „abzug“ la adresa M. Sale Monarchului, a scăpat de ori-ce pedeapsă.

Eată cum: el și avocatul seu au spus că nu la adresa împăratului, ci la adresa Românilor a strigat „abzugurile“.

Va să zică pe Români e permis să-și hui duești, dar' dacă strigi contra Jidanilor, ajungi la temniță!

Frumoasă justiție!

Schimbar-a constituției. Sub acest titlu „Budapesti Hirlap“ dela 23 Martie, scrie următoarele:

„Un principiu cardinal al constituției maghiare este că țeara nu se poate guverna nici cu ordinațiuni nici cu patente. Acest principiu vor să-l nimicească acum membri Casei magnatilor. Dacă se va face aceasta, atunci numai rămâne decât să-și aleagă guvernul deputați cum 'și-a ales la Nitra și apoi acești deputați să-și dea imputernicire să sfăurească ordinațiuni și patente cu valoare de drept, în cele mai importante chestiuni. Atunci în timp de 2 ani se poate oficio cassa întreaga constituția a țerii. Pentru că privilegiile ce 'și le va câștiga astfel Coroana, de sigur le va ști păstra mai bine, decât cum știa să apere legilor noștri privilegiile poporului, date în grija lor.“

Cassarea loteriei. Foile din Budapesta aduc știrea, că în ministerul finanțelor se lucrează pentru-a loteriile să fie cassate. Prin cassarea treptată ce se va face, statul perde 250.000 fl. din venitele sale anuale, bani cari mai ales din punga săracilor ajungeau în vistieria statului.

Trași pe sfoară. „Egyetértés“, ziaru la care scrie Kossuth Ferencz, în numărul seu dela 23 Martie varșă foc și pară contra guvernului, care are de gând să se alieze cu clericali, pentru-ca la Tapolca să poată învinge pe Kossuth Ferencz, candidat de deputat.

De geaba deci kossuthiștii au votat și zilele trecute cu guvernul: acesta-i trage pe sfoară, la prima ocazie.

Așa și merită.

De altfel numita foaie scrie, că Bánffy a primit ordin sever din Viena ca pe Kossuth Ferencz cu nici un chip să nu-l lase a intra în parlament.

Alegerea dela Nitra. În urma marilor ilegalități săvârșite cu ocazia alegerilor din Nitra, secretarul de stat Latkoczy a renunțat la mandatul ce 'i-se ofere.

Va fi deci altă alegere.

Nu este însă tot așa de sigur, că aceasta va fi și... curată.

Crisa parlamentară în Berlin. De mult parlamentul german n'a avut o sedință atât de furtunoasă, ca cea dela 23 c., în care s'a discutat asupra propunerii, ca principele Bismarck cu ocazia împlinirii a 80 ani a vârstei sale să fie salutat de parlament.

Propunerea a susținut-o președintele parlamentului, Levetzow. Au vorbit pentru Benningsen, contele Manteuffel, Rickert, contele Kniphausen și antisemitul Liebermann. Ear' contra a vorbit contele Hompesch (în numele centrului), Richter (partidul poporal), Singer (social democrat), principele Radzivil (polon) și Hohenberg (velf).

În mijlocul unei ne mai pomenite agitațiuni s'a procedat apoi la votare.

Au votat pentru 146, ear' contra 163.

Președintele Levetzow 'și-a dat în dată demisia. S'a iscat un șgomot, care abia după o jumătate de oră s'a potolit. E probabil, că și vicepreședintele 'și vor da demisia.

Îndată-ce împăratul Wilhelm a aflat rezultatul votării, a trimis principelui Bismarck o telegramă, în care 'și exprimă simpatie, ear' față de hotărîrea parlamentului 'și exprimă „cea mai adâncă indignare“.

FOIȚA „TRIBUNEI“

Facă-se voea ta, precum în cer și pe pământ.

Subtitlul „Tatăl nostru“, dl Ioan Nenișescu, inspector școlar în România, a scris o carte de învățământ religios, în care sub capitolul indicat mai sus, cetim:

Cățiva ani acum, la școala din satul Fagurii, era învățător Andreiu Brebu, care întotdeauna zicea că cea mai frumoasă și cea mai înalta rugăciune a creștinului este ruga Domnului.

Dumnezeu să-l ierte... era cam bolnăvicios și a murit prea de timpuriu. El numai când era în școală simțea că trăia, atât îi erau de dragi copilașii, pe cari în dragostea lui îi numia: lumea cea viitoare.

Într-o zi aflându-se în școală cu copiii, chemă pe unul pe nume și-l întreabă:

— Știi tu „tatăl nostru“?

— Da domnule, știu, răspunse copilul, care într'adevăr știa „tatăl nostru“.

— Bine, spune-l ca să vedem cum îl știi, grăi Andreiu cu blândețe.

Copilul începă a zice cu glas:

— Tatăl nostru care ești în cer!

Sfintească numele tău.

Vie împărăția ta.

Facă-se voea ta, precum în cer și pe pământ.

Dar' Andreiu îi făcu semn cu mâna ca să se oprească și copilul curmă rugăciunea.

— Stai, zise învățătorul. Nu e destul se știm, ci mai ales trebuie să înțelegem. O rugăciune pe care n'o înțelegem înzadar știm să o spunem. Sus se aud numai rugăciunile

ce pornesc din inimă, ear' acelea, ce rămân neînțelese minții nu din inimă pornesc. Spune-mi, dragul meu, ce înțelegi tu prin cererea a treia din „tatăl nostru“?

Copilul rămase pe gânduri. Atunci Alexandru Florea, fiul primarului din Fagurii, se sculă în picioare.

— Știi eu, domnule învățător, zise el cu vioiciune.

— Că o știi nu mă îndoiesc, eu întreb însă dacă înțelegi cererea aceasta, dragul meu.

— O înțeleg, domnule.

Alexandru Florea era un copil frumos; cu ochi albaștri, vii și mari, cu părul bălan și lungușor, cu minte și silitor la carte.

— Răspunde Floreo, ca să vedem ce fel o înțelegi tu, zise Andreiu. Tatăl tău este om cu rîndueală, el merge des la biserică, ajută pe cei mai săraci decât dînsul, și ar trebui ca și ceilalți oameni din sat să facă cum face el. Răspunde și vorbește rar și deslușit să te priceapă toți. Ear' voi dragii mei școlari, ascultați cu luare aminte. Va să zică: „facă-se voea ta, precum în cer și pe pământ“. Ce înțelegi prin cererea aceasta?

— Înțeleg că ne rugăm ca să se facă voea lui Dumnezeu, voea tatălui nostru ceresc și aici pe pământ, precum voea lui este făptuită în ceruri sus, răspunse Alexandru.

— Ei da! cum așa... dar' nu tocmai așa... căci ceea-ce spui tu nu este încă înțelesul cererii, ci tot numai glăsuirea ei, grăi Andreiu, care nu se arătă mulțumit de răspunsul lui Florea. Apoi adăuse: cerând noi să se facă voea tatălui ceresc nu 'ți-se pare, că ar trebui să știm mai întâiu și să pricepem care anume este voința lui? Noi cetim în toate zilele din Evanghelie, cartea din care au multe de învățat nu numai copiii, ci și oamenii cei mai învățați, din toate timpurile.

Nu îți aduci aminte, tu Floreo, de niște cuvinte ale Domnului nostru, prin care ne arată și ne lămurește care anume este voea tatălui seu și al nostru?

— Ba îmi aduc aminte, domnule învățător. Sunt cuvintele celor două mari porunci din Evanghelie, răspunse earăși Alexandru.

— Așa este. Deci în învățătura Mântuitorului sunt două mari porunci ce ne vedesc voea celui de sus. Care este întâia poruncă?

— A iubi pe Dumnezeu, mai presus decât pe noi înșine, și din toate puterile noastre.

— Aceasta este, zise Andreiu privind cu dragoste pe Florea, apoi adăuse: a iubi pe Dumnezeu este a iubi binele veșnic este facerea dreptății, rivna către adevăr, iertarea celor greșiți și toată fapta bună. Omul care face bine, și este cu dreptate, și iartă și însetează după adevăr, acela iubește pe tatăl ceresc și deci ascultă de întâia lui poruncă. Floreo, spune-mi acum care este a doua mare poruncă din Evanghelie?

— Să iubim pe aproapele nostru ca pe noi înșine, răspunse Alexandru.

— Da, dragul meu școlar. Ear' aproapele nostru este tot omul. Dumnezeu este tatăl nostru al tuturor și noi toți oamenii sîntem fiii lui, fiii acestui singur și adevărat părinte al nostru. Noi toți sîntem frați, tot omul este fratele nostru, este aproapele nostru și toți sîntem datori să ne iubim.

Andreiu făcu semn lui Florea ca să șază. Copilul se așeză în bancă, cu privirea întinsă în ochii dulci și deștepti ai învățătorului.

— Dar' să luați seama la un lucru, copii, adaugă Andreiu preumblându-și privirea

peste toți școlarii. Luați seama: și în întâia și în a doua poruncă ni-se spune să iubim. A iubi... atâtea poruncește, tatăl nostru ceresc. Cele două mari porunci se pot alcătui, deci într-o singură poruncă, care ar glăsuia: iubește pe Dumnezeu mai presus decât pe tine însuși, căci îți este tată, și tu ești făptura sa; iubește pe deaporoapele tău ca pe tine însuși căci îți este frate. Această mare poruncă în care ni-se zice să iubim pe tatăl nostru ceresc, și să ne iubim între noi, aceasta este voia lui Dumnezeu! De aceea când cerem și ne rugăm ca să se facă voea lui, nu cerem alta decât să ne curețe inima, să ne lumineze mintea ca să iubim pe cel-ce este însuși iubirea veșnică și să ne iubim unii pe alții. Și când inima noastră va fi atât de curățită, încât toate faptele noastre vor porni numai din iubirea către cel de sus și către aproapele, atunci voia lui Dumnezeu se va face, precum în cer și pe pământ!

Pe când Andreiu Brebu vorbea așa, o rază din soare îi lumina fruntea și parcă îi făcea un fel de cerc strălucitor în giurul capului. Copiii îl priviau și îl ascultau fără să se miște, ca și-cum tuturor li-s'ar fi oprit respirația, atât de mult îi cuprinsese cuvintele învățătorului.

Andreiu făcu prin clasă cățiva pași înceți și trăgănăți, căci bietul era așa de slab, galben la față, și șubred, încât se părea că se va risipi cu fiecare pas ce face. Deodată trupul lui se îndreptă ca al unui om plin de sănătate, un val de sânge 'i-se ridică în față și îi rumeni galbenul obraz, păși puternic dinaintea băncilor și se opri căutând earăși peste toți copiii, ochii 'i-se deschiseră mari, privirea 'i-se ațintă ca a unui om frământat de o adâncă idee și zise cu putere:

— Copii... iubiții mei copii... voea celui de sus se va face odată și pe pământ... Da, va veni o vreme, când toți oamenii vor fi buni și drepti, și blânzi. V'am povestit, copii, că au fost vremuri demult, demult, când oamenii se mâncau între ei. Ori cât de răi sîntem noi încă, dar' mulțumită lui Dumnezeu, tot sîntem mai buni decât oamenii aceia din vechime. Ear' copiii noștri, vor fi și mai buni decât noi. Da, neamul omenesc merge înainte, se îmbunătățește din tată în fiu, se curată de rele și se îndreptează. O! iubiții mei... aș vrea să vă deschid inima mea toată... și să priviți în ea și să credeți cum cred eu în îmbunătățirea neamului nostru omenesc! Eată ved cu ochii lumii viitoare, ce neconțin vine și se apropie, lumea care va avea drept îndemnător la fapta numai iubirea. Va veni o zi, dragii mei, zi sfântă și mult dorită, când toți oamenii vor fi frați, și nu va mai fi ură între ei, și nu va mai fi ură între popoare, atunci se va îndeplini cuvântul Mântuitorului „o turmă și un păstor“... Atunci se va face cu deplinătate voea celui de sus, precum în cer și pe pământ!

Istovit de puteri, Andreiu căzu pe scaunul de-alături. Școlarii se îngrămădăriră în jurul lui, unii îi ștergeau fruntea de sudorile reci, ce o acoperiau, ear' alții îi sărutau mâinile cu o nespășă iubire.

Dumnezeu să-l ierte... bietul Andreiu Brebu s'a dus! dar' 'i-a rămas urme neșterse. Cuvântul lui a rodit în inima copiilor, și copiii s'au făcut oameni. Satul Fagurii este și azi vestit până departe de jur împrejur ca locuit de oameni cei mai de omenie: toți buni, toți blânzi, muncitori, cinstiți, iubitori de Dumnezeu și iubitori ai apropielui.

„Dreptatea” în serviciul străinilor? Sub acest titlu „Unirea” scrie: În Blaj înflorește o reuniune de consum românească, care crută poporul din Blaj și giur zeci de mii de florini pe an. Reuniunea aceasta are o multime de inimi, care s-au încercat pe toate cile a o compromite și discredita, dar fără succes. Casele comerciale la care li-s-au trimis corespondențe tendențioase, de comun au pus acele corespondențe la locul ce li-se cuvine. Numai „Dreptatea” din Timișoara a publicat în primul loc al cronicii din nr. 45 o știre de natură de a înstrăina pe Românii dela reuniunea de consum românească și a-i împinge în brațele comercianților străini. Ca mai ușor să și ajungă scopul românesc, nimitul ziar își publică știrea tendențioasă sub interesantul titlu de: „Blajul agentură de maghiarizare” și spune lumii, că „conducătorii numitei întreprinderi românești poartă deja toate cărțile și corespondența în limba maghiară, eară acum cu ocaziunea ultimei adunări generale a trimis acționarilor bilanț întocmit în limba maghiară, convocator redactat ungurește și pachete, apoi în picuri decorate cu firma maghiară a prăvăliei”. Săracă „Dreptate”, te-ai făcut organul minciunii. Noi, care locuim în Blaj și cercetăm zilnic prăvălia reuniunii de consum, știm sigur, că cărțile și toate agendele sau daraverile, — cum ci place „Dreptății” a le numi, — și-le conducde reuniunea numai în limba română. Corespondența cu firmele străine se poartă mai ales în limba germană, dară acolo, unde înțeleg românește, atât în Budapesta, cât și în Viena, se scrie românește. Convocătorul la adunare a fost redactat numai românește, eară nu ungurește, cum afirmă corespondentul „Dreptății”, bilanțul s’a întocmit românește, — despre ce cu multă perfidie tace corespondentul „Dreptății”, — dară fiindcă are să se ținăteze la tribunal, s’a publicat după originalul român și traducerea maghiară; așa o fac aceasta și alte asocieri, de ex. „Albina”, „Patria”, „Arieșana” etc. Picuri e drept, că sînt în toate limbile; în Budapesta și Viena se trimite mai ales picuri cu însciere ungurească și germană, dară aceasta-i o necesitate, la care și ziarul politic român, „Dreptatea” se pleacă tipărind în fruntea sa: „Temesvár, Festung, Zápolyagasse”. Și cu toate acestea nimeni nu i-ar trece prin mînte să afirme, că „Dreptatea” ar fi o agentură de maghiarizare în Timișoara. Cei-ce au înfințat și conduc reuniunea de consum din Blaj, de sigur au mai mult interes de binele și prosperarea poporului român, decăt faimosul corespondent al „Dreptății”, care sub masca naționalismului se încearcă a compromite o instituție salutară și cu caracter românesc. Bagzeamă va fi avînd interese” particulare să o facă aceasta”. Nu ne putem mira în nici o clipă că o individualitate de genul acesta, „Dreptatea” și comunica acest corespondent tendențios și plin de neonestități. Să ținem în cu crede, că face servicii pentru țară.

ționale susținând pe unii și pe alții? — Așteptăm ca „Dreptatea” fără amănare să rectifice deplin șirul neexactă comunicată în nr. 49 și să ne umble mistificând lucrul folosindu-se de fraze vagi și cu două înțelesuri, ca în rectificarea vîrîtă în mijlocul cronicele din nr. 56. O așteptăm aceasta atât în interesul adevărului, cât și în al reputației, de care s'a bucurat „Dreptatea” până acum în Blaj. „Dreptatea” se nu fie nedreap'a și ostilă față de o întreprindere românească, nici să nu se pună în serviciul străinilor din Blaj!

Francmasonii din Brașov au fost taxați de Dr. Lurtz, într-o cuvîntare, ca un rîu capital în societatea săsescă. Dr. Lurtz a dovedit, zice organul „verzilor”, ce urmări disolvante și stricăcioase au avut ei pe mai multe terene și a conșus că-i necesar ca ei să fie combătuți cu energie.

Lămurire și protest. Dl. Petru Călcianar, avocat în Orșova, ne trimite un protest în contra scrisorilor organului Casei Mocșonyi cu privire la chestia pasapoartelor cu cari au vrut să treacă în România d-șoarele Rațiu. Dl. Călcianar spune că foaia bănească a demarcat lucrurile, dându-le un caracter pe care nu-l au. Ne spune apoi, că d-sa a căutat să treacă pe d-șoarele Rațiu în România nu în chipul vinovat cum îl relatează foaia temătoare.

Maghiarizare. Din raportul inspectorului școlar, cetit în ultima ședință a comisiei administrative a comitatului Deva, reiese că școalele populare de stat din acest comitat sînt: cercetate de 4950 elevi, dintre care sînt. Români 2385, Maghiari 1533, Germani 472, Slovaci 47 și Italiani 3.

Intrunirea agrico a din Sibiu. Într-o ier de comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului, a reușit peste așteptare. Așteptăm dela raportorul nostru darea de seamă despre decursul întrunirii.

Foamete în Sătmăre. Ni-se scrie din părțile sătmărene: Foile maghiare au răspândit știrca că în comitatul Sătmăreului foametea e la culme. Ba despre cercul Șomeșului-mari scriu, că Valahii au ajuns a-și susține viața cu pâine din țărițe și coceni. Așa ceva, numai în foametea cea mare spun bătrânii că ar fi fost pe la noi și prin urmare, raportul despre starea poporului acestor părți e tendentios și malițios, cu scop de a se căștiga oare-cari mîrgi pe seama poporului pe la alegerile viitoare de ablegat. Ne prinde însă în cum și prin cine s'a putut inventa așă ceva, că poporul valah nu are țărițe și coceni? Nu putem zice că ne merge mai bine țraul că și în alte ținuturi din „Ungaria felix” de azi; însă aceea că am fi peritori de foamete (vezi Doamne pentru-că populațiunea e românească) aceasta o respingem cu dispreț, căci poporul de aici muncește și suportă multe greutăți, fără de a murmura în felul celor din Holmező-Vásárhely, așteptând timpul când se va face odată doară și dreptate. Acestea am aflat de bine a le rectifica pe calea presei, pentru a arăta adevărul și a demasca pe demagogul care poate vîna a-și căștiga merite, prin înșinări și prin căi odioase și ne convenabile.

5 Români Chioreni.

Din Secușii ni-se scrie, că aducându-se din partea vice-comitetului Timișoarei, în statut prin care se oprește aducerea în comună a bucatelor de treerat, că ele stăra din comună să se treere, lucru ce nu se potrivește cu obiceiul și împiegurările prea multor comune. — Românii din Secușii, Nagy-falu, Kis-Szt-Péter, Kettef, Kistelep și Monostor, au întocmit o deputație și au mers până la ministrul de interne de s'au plîns. Văditul nostru vorbind despre asta se arată mulțumit de răspunsul ce l'a primit dela ministrul, care a zis că, — în înțelesul statutului însuși de care se plîng, ei pot să ducă ucatele în sat dacă au loc de a face jirada de 20 metri departe de case. Și, a zis ministrul, legea nu e făcută să vatăme pe cineva, ci să-l ajute. Mergeți acasă în pace. Dar în acest răspuns noi nu aflăm altceva decît întărirea statutului vicecomitetului, și înțurmare a oamenilor la supunere lui. Așadar nici o schimbare, nici o mîngăiere.

Cu o cale deputația a dorit să cerceteze și pe iubiții întemnițați din Seghedin, a cerat să capete intrare dar vestitul Haringer, nu i-a dat îngăduință, ceea-ce a suferat pe bunii Români.

Din Arad ni-se scrie, că individul Lele, cel care a deșus jurământ ca martor contra părtelui Vasile Bălan din Borș-Ineu, a fost numit substituit de notar în Borș-Ineu. Este cea mai mare ticăloșie, când oameni dovediți de plăcătoși, ca Lele, dat afară din notariatul Agricului, sînt răsplătiți în acest chip.

Episcop maghiar în București. Foile ungurești publică știrca, că „metropolitul catolic din România Dr. Otto Zardetti a soterat dela primatatele Vazary trimiterea unui episcop maghiar la București, care apoi să-l fie suffraganeul metropolitului Zardetti. Primatatele a destinat pentru acest post pe canonicul Dr. Csernoch János, din arhiepiscopia de Sibiu. Canonicele Csernoch va pleca îndreptînd la România ca episcop sfințit și va începe activitatea sa lucrînd cu zel cu mîngăiere în mijlocul ciangăilor din

Bucovina. Lucruri ce nu le putem înțelege. Cum poate trimite primatatele Ungariei un canonic din Strigonia la București de episcop, care apoi să lucre în interesul Ciangăilor din — Bucovina?..

Generositate. Ni-se scrie: dl profesor Vasile Mangra a dăruit sfintei biserici din comuna natală S-Săldăbagiu, într-o amintirea răposatului său părinte o Evanghelie nouă cu litere latine, legată tare și artistic în preț de 30 fl. Și pe această cale ti aducem sincera noastră mulțumită rugînd pe bunul D-zeu să-i răsplătească această faptă atât de creștinească. Pentru comuna bisericească S-Săldăbagiu. Traian Terebenși, paroch.

Petrecere cu — pînteni. Din Brad ni-se scrie: Ziua de 15 Martie au sîrbat-o „patrioții” din Brad cu un banchet-sandal, ca de regulă. Toastul proprietarului Ulein a fost întîmpinat de „nobili” Brădy cu „abzug”, la ce toastantul li-a răspuns cu niște epitețe, ce nu se pot scrie. Era să se încalere. Ofense și înjurături cum numai la un banchet „patriotic” se obișnuiesc! Un domn dela societatea de mine germană a fost și dînsul bînișor tratat cu „gratiosități” ungurești și încă chiar de către oficerul de gendarmerie. Din aceasta precum și din pățania dela banchetul soțului biroului credem, că se vor convinge mai mult Nemții noștri, că Românii au ponderoase motive, când încungură societatea ungurească... Din Zarand, 22 Martie n. 1895. Cu distinsă stimă: G. Marcu.

Miron și — „Foaia Diecesană”. „Foaia Diecesană” se simte îndemnată a reproduce fără comentariu articolul nefericit al „Telegrafului Român”, prin care ni-s'a răspuns nouă în chestia lui „Miron-apostata”. Observăm că redactorul responsabil al acestei reviste este unul dintre tinerii care au votat încredere „Dreptății” și este consecvent ca să aplece ca și „Dreptatea” pe Miron, ales metropolit cu ajutorul Casei Mocșonyi.

Comitetul societății domnișoarelor române ne roagă să inserăm următoarele amănunte privitoare la balul societății. După-cum s'a anunțat, societatea domnișoarelor române va da în seara de 20 Martie curent, în sala Teatrului-Național, un mare bal cu cotillon, pentru sporierea fondurilor sale. Balul promite a fi splendid: toate lojile, precum și un mare număr de bilete de intrare, sînt deja vîndute. Tragerea tombolei s'a amînat pentru o altă dată; însă multe din obiectele tombolei vor fi expuse în acea seară în sala Teatrului-Național dimpreună cu obiectele de cotillon, care singure se urcă la peste 500. Cotillonul va fi compus din 120 părechi; obiectele ce se vor distribui sînt în cea mai mare parte de o valoare însemnată, și sînt lucrate de membrele societății. Costul biletilor de intrare e de 10 lei, biletul de cotillon (valabil pentru o păreche) va costa 10 lei și se va vinde chiar în seara balului.

Academia-Română. Sămbătă în 11 Martie la ora 1 și jum. Academia-Română a ținut ședință publică solemnă în locul seu din Calea-Victoriei 135. Maiestatea Sa Regele a onorat această ședință cu prezența Sa. Sa discutat chestiunea ortografiei limbii române.

Aderențe și intervenție. Cetim în „Gazeta Poporului”: Comitetul macedonean din Sofia ne roagă să înștiințăm pe toți supușii otomani din țeară să se asocieze la protestarea în contra „barbariilor turcești și să ceară dela puterile Europei respectarea condițiilor stipulate în tratatul dela Berlin, privitoare la situațiunea provinciilor balcanice față de Turci”.

Inaugurarea canalului German. Punctele principale ale programului sîrbărilor dela Kiel, pentru deschiderea canalului dintre Marea-Baltică și Marea-Nordică au început a se preciza. Prima străbateră a corăbiilor prin canal și inaugurarea va dura două zile. La Hamburg va ave loc o sîrbare, împreună cu o excursiune pe mare la insula Helgoland. Prima străbateră a canalului va fi condusă de iachturile imperiale germane „Hohenzollern și Kaiser-Adler”. Nu este încă decis dacă vor urma corăbiile de războiu. Numărul participanților la inaugurare, între cari și comandanții corăbiilor streine, consiliul federal și reprezentanții Parlamentului german se socoteste la 500. La Redensburg se va face popas peste noapte. A doua zi urmează ceremonialul de inaugurare și o paradă de flote.

Războiul chino-japonez. Se scrie din New-York: „Se anunță din Shanghai ziarului „New-York-Herald”, că: Japonezii au luat în apropiere dela New-Chang în Mandschuria, proviantul trupelor chineze, calculat pentru trei luni. Din cauza aceasta, Chinezii vor trebui să se predea s'au să se retragă la Peking. A treia armată japoneză, care a cucerit Wei-Hai-Wei, este destinată pentru o expediție în provincia Pettili.

Scrimă. „Gazeta Poporului” din București scrie: Aflăm cu plăcere că gustul scime, aproape nou pentru noi, se răspîndește din zi în zi mai mult în capitala României, mîestri de arme din localitate înțelegîndu-se și noul mîestru parizian, sosit de curînd, dl Guyon dela Clubul Tinerimii. vor da concursul lor la un asalt, ce va ave loc la Societatea Vîntătorilor din București.

Tot asemenea putem anunța cu plăcere, că o societate exclusivamente de scrimă, este pe bun drum de a se forma: urăm succes acestui neprețuit sport.

Lampă nouă. Cetim în „Timpul”: De câteva zile deja se fac încercări, de către primăria capitalei, după propunerea dlui inginer Jacques Catz, cu lampa de petrol fără fitil. Principiul acestei lămpi consistă în gazi-ficarea petrolului utilizînd în acest scop căldura flacării și arzînd gazul produs prin aer cald, pentru a obține pe de o parte o combustione completă și pe de altă parte o flacără strălucitoare, căci se știe că cu cât flacără este la o temperatură mai mare, cu atât este mai strălucitoare. Resultatele obținute până acum sînt foarte satisfăcătoare atât din punctul de vedere al efectului ce produce aceste lămpi, cât și sub raportul economiei, deoarece-avînd o intensitate de 140 lumini, lampa aceasta consumă numai 160 de grame petrol. După-cum știm, singura obiecțiune ce s'a făcut inventatorului este că lampa, fiind atîrnată numai de un fir, s'ar pute a vîntul să o deterioreze sau să-i împedice buna funcționare. Aflăm însă că se vor face încercări cu un nou mod de suspensiune care va fixa lampa și o va pune în adăpostul acțiunii vîntului.

Telefon între București și Iași. Cetim în „Gazeta Poporului”: Încercările făcute de ingineri pentru stabilirea comunicației telefonice între Iași și București, după-cum ni-se spune, au reușit. Această comunicație se va face servindu-se de firele telegrafice, sistem Van-Rysselberghe.

VARIETĂȚI.

(Iosif II) Un oficer bătrîn, cu o familie foarte numeroasă, însă cu o pensiuie subțirică, ne mai avînd încă, se duce la Iosif al II-lea și ti expune starea miserabilă, în care se afla. Împiegurarea, că el are 10 copii de nutrit, — aceasta l'a mișcat mai mult pe marele împărat. Spre a se convinge dacă oficerul a grăit adevărul, nu-și ține de sub demnitatea sa, a merge însuși în persoană la casa oficerului. Când la adică numără și află, că nu sînt 10 copii numai, ci 11. — „De unde vine, că sînt 11 copii și nu 10 numai precum „mi-ai fost spus?” — întrebă împăratul mirat. — Am luat la casă un biet orfan ce nu are pe nimeni, fiindu-mi milă de el, „mi-am zis, că unde mînașcă 10 copii cu unul mai mult ori mai puțin, tot acolo ese — răspunde oficerul. Această faptă a unui om, ce însuși avea lipsă de ajutor străin spre a nu se înfunda cu totul, — a mișcat adănc pe Iosif al II-lea și a lăsat a se da ficării copil câte un ajutor, până când vor deveni majoreni.

(Alexandru-cel-Mare.) După-ce Alexandru-cel-Mare a învins pe Darie, împăratul Persilor, s'a luat cu prietenul seu Hephaestion și a făcut o vizită la mama împăratului unde se afla și împărăteasa tină. Hephaestion a fost de o etate cu Alexandru, au crescut împreună și își aducea bine unul cu altul, numai că Alexandru-cel-Mare era mai mic la statură.

Împiegurarea aceasta a dus în rătăcire pe împărăteasa. În credință, că Hephaestion este împăratul, i-au făcut toate onorurile, ce lui Alexandru i-se cuveniau. Când unul dintre prizonieri a arătat împărăteselor, că uite, cel mic este cel mare, împărăteasa mamă Ssygambis, s'a pus în genunchi înaintea împăratului și s'a rugat de iertare pentru supărarea ce i-au făcut. — „Nici o supărare — răspunde marele cuceritor, căci și acesta tot un fel de Alexandru este”.

Din public.*)

Mulțumită publică.

Tinerii plugari români din comuna Coșteiu (lângă Vîrșet), venim a ne exprima pe această cale călduroasele noastre mulțumiri, onorativului public, care a binevoit a lua parte la producțiunea noastră musicală-teatrală, ținută în 18 Februarie v. a. c. la hramul Sfintei biserici din loc, ajutându-ne în chipul acesta într-o ajungerea scopului nostru de a cumpăra un steag pentru biserică.

Cu deosebire exprimăm mulțumirile noastre ferbinți mult on. și preaiubitelui nostru preot dlui Avram Corce, care ca totdeauna așa și acum a binevoit a ne onora cu prezența d-sale, dăruindu-ne 1 fl. suprasolvră pentru scopul amintit și stimatului domn Vladimir Spătar în Vîrșet, care deși n'a luat parte, ni-a dăruit cu 3 fl. 50 cr.

Venitul curat a fost 48 fl. 90 cr.

Coșteiu, 28 Februarie 1895.

Tinerii plugari.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea

Bibliografie.

La Institutul Tipografic, Sibiu se află de vînzare:

Nuvele, de Rusu Șirianu. Prețul unui volum este 1 fl.

Se află de vînzare la „Institutul Tipografic”:

„Idile și balade” de G. Coșbuc, marerele nostru poet.

Prețul unui volum fl. 1 65.

Poesii de Ioan N. Roman, un elegant volum de 230 de pagini și se află de vînzare la Institutul Tipografic (Sibiu) cu prețîn de fl. 1.25.

Se află de vînzare la Institutul Tipografic: „Ghiveciu” de Dr. Urechid.

A apărut:

Necula Iorga: „Amintiri din Italia”. În editura Librăriei Steinberg.

A apărut la „Institutul Tipografic” T. Liviu Albini în Sibiu:

„Despre mandatele de plătire”. Explicarea legii despre mandatele de plătire (art. de lege XIX, din anul 1893) provînzată cu formulare de dl Ioan Ivan, avocat în Mediaș. Se află de vînzare la Institutul Tipografic în Sibiu și la autor în Mediaș.

A apărut și se află de vînzare la Institutul Tipografic (Sibiu) „Un an de luptă”, de Al. Vlăhuta, distinsul poet.

De același autor:

„Dan”, cel mai trumos roman din literatura noastră românească

Economic.

„Hazánk”, organul agrarii or și al posesorilor mari se plînge în numărul 78 din 19 Martie despre politica mercontilismului, care dominează astăzi în Ungaria pe toate terenele. Între altele aduc ca dovadă despre aserțiunea sa date dintr-un conspect despre resultatele institutelor de bani și credit. Dividende de 10—45% sînt la ordinea zilei și sînt institute care cu un capital de 100.000 fl. arată un profit de 50.000 fl.

Continuă apoi; „Agronomia e copleșită de greutatea sarcinilor și de timpurile grele, oamenii de bani bagă în buzunar, frecîndu-și mîinile, căștigul gras, mai bogat ca cum îl produceau baile de aur din California. Oare eu drept e aceasta? Oare e o politică înțeleaptă, patriotică și admisibilă, care crează în mod măiestrit contrarietăți, care nu se sparie de a calumnia pe aceia, care luînd patriotismul în serios, vîd un pericol în stările aceș și umblă a șterge contrastele, a delătura desvolta-re a otrăvei?

Guvernul Ungariei stă pe față și cu fruntea ridicată în tăbăra politicele mercantile, între aceia, cari basași pe egoismul lor fără margini ridică fără cruțare interesul lor de clasă peste interesul țerii și sînt destul de cutezători ori ingnoranți de-a se bucura de progresele acele, al căror resultat final poate fi numai stricăciune pentru țeară, în care, dacă nu vom frînge puterea banului, aș-măne oamenii se vor împărți în două clase: în cumpărători și cumpărați.

Resultatul acesta îl vom ajunge și în mare parte-l-am și ajuns. Trebuie să contăm că dispărînd garanțiile morale națiunea va fi expusă la suferința cea dîntîia a viforului se va prăpădi tot, dela ce am așteptat un viitor mai bun!

Călimdarul zilei.

14/26 Martie 1895.

Iniian: Cuv. Benedict.

Gregorian: Ludger.

Soarele: răsare 5.50 apune 6.21 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 25 Martie n. 12 ore dimineața.

Presiunea atmosferică în mm. (Mediul lunar 127.1).	Temperatura aerului Celsius	Maximul și minimul temperatură	Direcția vîntului
Observată	Diferența din presiun		
729.9	-12	+4.3 — 2.8	80

Din țeară 23 Martie n. 7 ore dimineața.

Stațiunile	Presiun. atmosferică în mm.	Temperatura aerului Celsius	Vîntul direcția	țaria
București	759	-6.8	V	1
Sătmăre	760	-3.1	SO	2
Cluj	756	-4.2	—	—
Orșova	763	-2.0	V	3
Arad	760	-1.7	O	1
Panciova	760	-5.3	NV	4

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 21 Mar. n. 1895.

Sămînțe	Calitatea per 100 chilogr.	Prețul per 100 chilogr.	Calitatea per 100 chilogr.	Prețul per 100 chilogr.
dela	pînă	dela	pînă	
Grâu				
Bănățeneș nou	75		76	
Grâu dela Tisa	75		76	
Grâu „Pesta”	75		76	
Grâu de Alba-Reg.	75		76	
„Bacica	75		76	
Grâu ung. de Nord.	75		76	
Sămînțe, vechi ori noue	Soiul	Calitatea per 100 chilogr.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	pînă	
Săcără		70—72	5.75	5.85
Orz	de nutreț	60—62	6.25	6.55
„	de vînare	62—64	6.60	6.90
„	de bere	64—66	7.20	8.0
„	—	39—41	—	—
Cucuruz (porumb)	bănăț.	75	6.55	6.60
„	de alt soi	75	—	—
Meiu			6.20	6.80
Hrîșcă			—	—
Grâu	Sept.-Oct.	7.42	7.14	
„	Oct.	6.80	6.2	
Cucuruz	Sept.-Oct.	6.39	6.41	
„	Oct.	6.28	6.30	
„	Oct.	6.28	6.30	
Produse diverse	Soiul	Calitatea per 100 chilogr.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	pînă	
Sēm. de trif.	Lucernă ungurească	38.—	48.—	
„	roșie	58.—	67.—	
Oleu de rap.	rafinat	—	—	
Uns. de porc	dela Pesta	49.—	49.50	
„	dela țeară	—	—	
Slănină	svîntată	42.50	43.—	
„	afumată	48.—	49.—	
Său		—	—	
Prune		—	—	
Lictar	slavon, nou	17.—	14.—	
„	bănățeneș	14.—	14.0	
Miere	brută	—	—	
„	galbină străcurată	—	—	
Ceară	de Rosenau	—	—	
Spirit	brut	—	—	
„	Drojdite de spirit	—	—	

Cursul pieții din Sibiu.

Din 25 Martie n. 1895.

Hărtie-monetă română	Cump. 9.64	vînd. 9.70
Lire turcești	10.95	11.0
Imperiali	9.79	9.85
Ruble rusești	1.81	1.82

Bursa din Budapesta.

Din 21 Martie n. 1895.

Renta de aur ung. 6%	—	—
„ de aur ung. 4%	124.25	—
„ ung. val. cor. 4%	99.10	—
Imprumutul câitor ferate ung.	127.50	—
Amortisarea datoriilor câitor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	125.25	—
Amortisarea datoriilor câitor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	105.—	—
Bonuri rurale ung.	98.50	—
„ croate-slavone	98.50	—
Obligațiunile desp. regalilor	101.—	—
Imprumut cu premiu ung.	161.50	—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	153.—	—
Renta de hărtie austriacă	101.50	—
„ de aur austriacă	101.50	—
„ de aur austriacă	124.75	—
Losurile austriace din 1860	—	—
Acțiunile băncii austro-ungare	1095.—	—
„ de credit ung.	—	—
„ de credit aust.	—	—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii	—	—
„Albina	101.—	—
Argintul	—	—
Galbeni împărătești	5.84	—
Napoleon d'ori	9.84	—
Mărci 100 imp. germane	60.75	—
Londra 10 Livers sterlingi	124.40	—

Bursa de Viena.

Din 21 Martie n. 1895.

Renta de aur ung. 6%	—
„ „ „ 4%	124.20
Renta ung. v. c. 4%	99.15
Imprumutul căilor ferate ung.	127.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	125.40
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	105.—
Bonuri rurale ung.	98.80
„ „ croate-slavone.	—
Imprumut cu premiu ung.	161.0
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	153.—
Renta de hârtie austriacă.	101.60
„ „ argint austriacă.	101.80
„ „ aur austriacă	124.80
Losuri austriace din 1860	—
Acțiunile băncii austro-ungare	1094.—
„ „ de credit ung.	472.—
„ „ de credit aust.	408.70
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.76
Napoleon d'ori.	9.73
Mărci 100 imp. germane	60.07
Londra 100 Livres sterlingi	131.87

